

LŐRÁNT

CIMBORA

ROMÁNIA ÉS AZ UTODALLA-
MOK EGYETLEN MAGYARNYELVŰ
KÉPES HETI GYERMEKLAPJA

FŐSZERKESZTŐ:
Benedek Elek

...h...
...sítáji

5. évf.
32. SZ. 1926.
VIII. 8

KÖNYV-ÉRTÉKELŐ

Kisbaczoni temetőben.

Irta: BENEDEK ELEK.

Kisbaczoni temetőben
Most van a nap lemenőben,
Ráverődik a sugára
Jó szüleim sirhalmára.

Egykor, régen, haj de féltém,
Ha temetőkertbe léptem!
Vége már a félelemnek:
»Nagyapóék« itt pihennek!

Testem, lelkem hogyha fáradt,
Ide jöni érzek vágyat;
Ide jövök este, reggel,
S beszélek az öregekkel.

Elmondom, hogy bárhol járok,
Mindenütt gondolok rájok,
Hálás szívvel, könnyes szemmel,
Gyermeki szent szerelemmel;

Hogy mit irtam sok-sok könyvben,
Mind tőlük kaptam örökben,
S ha van szívemben szeretet,
Ez az ő szívükből eredt.

A forrását minden jónak,
Köszönhetem »nagyapónak«,
Nagyapónak s a párjának,
Az én édes jó anyámnak.

Oh, áldott föld, szent sirhalom,
Szálljon reád csend, nyugalom!
S hogyha pályám megfutottam,
Én is itten nyugodhassam!

(Kisbaczon.)

Rókáné komámasszony bujdosása.

Apró unokéinak meséli: ELEK NAGYAPÓ.

Igen rosszra fordult egyszer Rókáné komámasszony sorsa. Három éjjel s három nap nem akadt ám egy falat. Üres gyomra folyton korgott s folyton morgott. Fülét, farkát eleresztette, magát bunak eresztette. Mit gondolt, mit nem, azt gondolta magában: elmegy messzire, akár a világ végére. Addig megy, meg sem áll, míg pecsenyét nem talál. Ugy tett, ahogy gondolta. Ment, mendegélt nagy busan. Aki látta, megsajnálta, olyan szomorú volt. Egyszerre csak szembejő vele kakas urfi s kérdi:

— Hová, háová, komámasszony?

— Ne is kérdezd kakas urfi, felelt a komámasszony. Elbujdosom a világ végére, hogy ne legyen senkinek terhére.

Mondta a kakas:

— Oh, oh, szegény komámasszony! Ha elvinnél, veled mennék. Hátha még hasznodra lennék?

— Velem? Ilyen szerencsétlen teremtéssel?

— esodálkozott a komámasszony. Hát jere, ha van kedved. Úlj fel a hátamra. Legalább nem megyek magamra. Kakas urfi felrepült a komámasszony hátára, nagyot kukorékolt, szárnyát csattogtatta, magát mutogatta. Hej, hogy az utnak rossz vége lesz, bizony, nem gondolta.

Tovább mentek, mendegéltek, szép buzafield mellé értek. Ott repdesett két galamb. Hej, hogy megijedtek szegény galambocskák! Felrepültek, hagyták a magocskát.

— Oh, oh, szenteskedett a komámasszony, — ne féljete, én nem bántalak. Vége már a ravsáságnak. Bujdosója lettem a világnak.

— Oh, szegény Rókáné komámasszony, bugtak, burukkoltak a galambok. Fáj a szívünk, majd meghasad. Ugyebár üres a hasad? Veled megyünk, vigy magaddal.

— Hát jertek, van hely a hátamon nektek is, mondta a komámasszony s nagyokat sóhajtott.

Tovább mentek, mendegéltek, egy kerek tó mellé értek. Ott uszált egy kácsa. Kérdezte ez:

— Háp, háp, hová komaasszony?

Mondjam tovább, ne mondjam? Kácsának is kedve kerekedett, Rókánéra telepedett. Tovább mendegéltek s egy barlanghoz értek.

— Na, itt álljunk meg, mondta a komámasszony. Egy nagy tengeren kell átmennünk. Mielőtt átmennénk, mindenki gyónja meg a bűnét. Te kezded a gyónást, kakas urfi.

Bement a barlangba a komámasszony, a többiek egyenkint mentek be utána. Elsőnek a kakas urfi ment be.

— Mi a bűnöd, kakas urfi — kérdezte a komámasszony.

— Kikeriki, kukoriku! Nincsen nekem semmi bűnöm!

— Dehogy nincsen! — Mondta a komámasszony. Hát az nem bűn, hogy hajnalban kukorékolysz s nem hagyod aludni az embereket?

Egy szóval sem védekezhette a kakas urfi, a komámasszony egy-kettőre felfalta.

Akkor kiszólt:

— Jöjjetek be, galambok! No, mi a bűnötök?

— Nincs nekünk semmi bűnünk, felelték a galambok.

— Nincs? Hát a vetemény magvakat ki szedi ki a földből, mielőtt kikelnének? Borzasztó nagy bűn ez!

Szegény galambocskák többet nem is szólhattak, őket is bekapta a komámasszony.

Most a kácsát li...

— Mi a bűnöd? Mit mondasz? Semmi sines? Dehogy nincsen! Hát nem lobtad el a király koronáját? Ott a fejedén! Tagadod?

— Tagadom, nem igaz! — mondta a kácsa. — Várjon csak kend, komámasszony, mindjárt tanut hívok!

Hát csak hívjon, gondolta a komámasszony. Már ugyanis jól megvacsorázott és a tanut csak holnap eszi meg.

Kiment a kácsa a barlangból s ahogy kiment, mindjárt találkozott egy vadással.

— Jere, vadász, jere, — szólitotta meg a kácsa a vadást. — Róka van a barlangban.

Egyszeribe a barlanghoz mentek s ott a kácsa bekiáltott:

— Háp, háp, jöjjön ki, kedves komámasszony! Itt a tanu!

Rókáné komámasszony nagy örömeben kidugta az orrát, a vadász meg, durr! meglötte a komámasszonyt.

Ha a komámasszonyt meg nem lötték volna, az én mesém is tovább tartott volna.

(Kisbaczon.)

A tiszta nyak.

Bandi és Kálmán nem szeretnek mosakodni. Reggel, mikor a nyakukat is megmosásák, hangos sírás veri fel a gyermekszoba csöndjét. Egy reggel oly nagy volt a sírás, hogy a papájuk bement a gyermekszobába és így szólt:

— Gyerekek, ha szépen engeditek megmosni a nyakatokat, délután elviszlek a cirkusza.

— Jaj, de jó! -- örvendezett Kálmán, de az okosabb Bandi így szólt:

— És ha már nem lesz jegy? Akkor itt állunk megmosott nyakkal.

(Vulkán.)

Markovits Edith.

egyetlen biztos hashajtó a

PURGO BAYER

Szilasgy Bálint szép históriája.
 Irta: Fábian Gyula - Rajzolta: Fabianné Biczó Ilona.

A vásáros török nem törődött Fürge Gerellyel, mert a képiró Deli Rusztemről is árult képet és énekelt róla nagyon szép török vitézi éneket, elmondva, hogy vágta le Pest alatt a Móric német herceg fejét egy csapásra.

Egy helyen nagy sokadalom, tolongás volt. Bálint is odament. Egy deszkával körülkerített porondot látott. Annak a közepén egy nagy, gyönyörű színes kakas sétált nagy büszkén és kihívóan kukorékolt.

Kakasviadal lesz. Gondolta Bálint, aki hallotta, hogy az ilyen mulatságot nagyon szereti a török.

A hős kakas gazdája, egy nagyhasú török, rekedt hangon ordított, törökül, magyarul:

— Vitézek, asszonyi állatok, dsertek, dsertek ide! Itt láthaccsik a híres „Don Kukurillo de Kokasi Sarkantyuzi of Trádiadomb” a legnadsobb hőst, aki minden kokásit ledsz, ledjilkol, taraját szerterug! Nézni leheti öt gurus. Hakinek verekedő kokasija

van, aki „Don Kukurillo de Kokasi Sarkantyuzi of Trádiadomb” vitézi hareban ledszói, tiz arany üti a markát! Nohát! Ide dserek, félre vidd pofád, engeds utat a fényességes esausznak, akinek árnyékától elszaladsz még a német esászár is! Hadd nézze végig a kokasi-viadalt! Nézzétek a szép enyim espanyóli kokasi vitézi!!

Egy esizmadia mester hatalmas kakast hozott a hóna alatt. Ez a fenevad ismerős volt Gyöngyösön mindenki előtt, mert a majszter uram szemétdombjáról minden idegen kakast győztesen elvert. Így hát Kalina majszter uram bizott erősen, hogy az ő verekedő kakasa győzedelmesen kerül ki a viadalból. A nézők fogadásokat tettek a spanyol, meg a magyar kakasra.

Kalina uram a porondra boesájtotta a kakasát.

A török a magyar kakast a nagy kör közepére állította. Tapsolt és rákiáltott a spanyol kakasra.

— Haj! Haj! Duri mekden! Duri!

A spanyol kakas erősen futni kezdett.

A magyar nézők örömrivalgásban törték ki.

— Ni! Megfutott a spanyol! Nem meri megtámadni a Kalina uram kakasát! Hogy szalad a gyáva jószág! Annyira megijedt a gyönygyösi kakastól.

Don Kukurilló szaladt. A magyar kakas mindig a nyomában. Üldözte kegyetlenül.

Bálint azonban látta a híres spanyol kakas ravasz fortélyát. Ki volt az tanítva alaposan! Amint szaladt, a szárnyával szörnyű nagy port vert fel a lábával és rugta hátrafelé a homokot üldözője szeme közé. A magyar kakas szeme tele szóródott porral, homokkal. Meg-megállott, látszott rajta, hogy nem tud tájékozódni. A szemét is behunyta. Nem látott. Végül el is fáradt, a szeme is fájhatott, abba hagyta az üldözést. Amikor ezt don Kukurilló észrevette, kegyetlen haraggal rácsapott, ütötte, verte a esorével, a karmaival tépte a megvakult, magával fehetetlen állatot, míg csak élet volt benne.

Nagy zaj keletkezett. Azok, akik a spanyol kakas győzelmére fogadtak, üvöltöttek örömiükben. A gyöngyösi kakas hiveinek táborra csalódtan, mérgesen kiabált.

Don Kukurilló legyőzött ellenfelének temére állott és hangosan kukorékolt. A török büszkén harsogott.

— Ime én spanyoli kakasim dsöz, mint fényességes padisah! Ki hoz másik kakasit új viadalra?!

Bálint mellett egy ravasz arcú, terebélyes asszonyság furakodott a kör korlátjához. Az asszony karján nagy kosár volt.

Zsofka néni volt. A gyöngyösi kofák főasszonya. Bálint mintha látta volna almát árulni diák korában a losonci piacon.

Zsofka néne megállott a korlátnál.

— Jaj de szép az a spanyol madár! No, látszik rajta, hogy nem a kakuk költötte! Micsoda ékes farkazat! Milyen, hatalmas lábak, sarkantyuk! Micsoda főséges, erős hang. Gyere ide, tubukám, kakaskám, madárkám, hadd szórok eléd egy kis kenyérmorzsát! Pi! Pi, pi, pi! Pipike!

A zsebéből kis kenyérdarabokat dobált a kakas felé, az közel jött, bekapta a pompás falatokat. A kakas gazdája büszkén nézte, hogy hizeleg Zsofka néne az ő vitéz jószágjának.

Zsofka egyre szedte a zsebéből a kenyérdarabokat. Bálint fölfigyelt. Különös szagot érzett. Az ám, rögtön rájött, hogy honnan jön az az édes, mézes pálinka illat! Zsofka néne pálinkás kenyérral traktálta a spanyol viadort. Az nyelte erősen a főséges izü falatokat. Nagyon izlett neki. Majd belefulladt a nyeldeklésbe, olyan buzgón látott a különös esemegének. A kakas gazdája a kör közepén állott, nem vett észre semmit. Végre kifogyott a szoknya zsebből a pálinkás kenyér. Zsofka néne sápitozott.

— Jaj, lelkeim madaram, nincs már semmi nálam. Hess el, hess a gazdádhoz! Hanem, hallja-e, török bácsi! Nekem is lenne kakasom, amelyik megverekednék a kend állatjával. Ha megengedi!

— Hol az a kakas?

Zsofka néne kinyitotta a kosarat. Kis kakas bujt ki belőle, amely amikor napvilágra került, szörnyű vékony hangon kukorékolni kezdett, majd a torka szakadt meg. Nagy nevetés, hahota támadt, amikor meglátták a kis

madarat. A töröknek még a könnye is potyogott, úgy kacagott.

— No, néni-asszony! Száz aranyat tenni én magadnak tíz denárjára, ha ez a verebe madara dsózi le vitéz Don Kukurillómat!

— Jól van. Tegyük le a pénzt egy derék bimbácsi kezébe. Az majd a nyertesnek oda adja a pénzt.

Mindenki nevetve várta, mi lesz?

Zsofka néne ledobta a kis kakast a porondra. Akkor tünt ki, hogy milyen dühös, ügyes kis madár az! Amikor a spanyol kakas neki rontott, földre szegzett fejjel, fölropent előle és közbe nagyot koppantott Don Kukurilló tarajára. Dávid és Góliát küzdelme fog itt lefolyni a porondon!

A török elővette a fortélyt. A Don Kukurillót a kör szélére terelte és rákiállt.

— Haj! Mekdem! Duri, duri, haj! Haj!

De ódonsága, úgy látszik, elfelejtette a fortélyt, amire kitanították, mert nem indult meg a körbe szaladásnak és a homokot sem szórta. Sőt nagy bátorságot mutatott és a kis kakas felé lépkedett. De még különösebb dolgot is cselekedett. Megállott és jókedvűen kukorékolni kezdett. Kukorékolt, kukorékolt szorgalmasan. A gazdája hiába kiáltott rá, rugott is feléje: kutyába se vette. Rikoltózott, kukorékolt, csapdosott a szárnyával. Kényesen lépegetett, pillogott a szemével és barátságosan, jókedvű krárogással botorkált ide-oda. Olyan volt, akárcsak a részeg ember, amikor jól berugva megyen haza a koresmából.

Deiszen nem volt részeg a kis mérges kakas. Neki rontott a nagy spanyolnak és ütötte, rága a csőrével. Az meg csak pillogott nagy békeséggel és eszébe se jutott a viaskodás. No, a kis mérges kakas el is bánt vele cudarul, kitépte a tollait, véresre kopogtatta a torkát és amikor Don Kukurilló elgyöngülve lezuhant, éles sarkantyujával fölragta a begyét. Azután éles hangon győzelmi dalt kukorékolt.

Harsogó nevetés, hatalmas tetszészaj jutalmazta a kis Dávid győzelmét Góliát fölött. A török szakállát tépte bánatában és mérgebén. Zsofka asszony újra kosárba tette a kis kakast, zsebébe sülyesztette a száz aranyat és harang-szoknyáját tempósan riszálva, ellépett az almás sátra felé.

(Folytatása kövülkezik.)

Hortobágy.

Debrecen város igazi gazdagsága a Hortobágy pusztája. Ötvenkétezer hold területű ez a térség, melynek legnagyobb része legelő, s rajta körülbelül ötvenezer barom legel. Ezek között tizenöt gulyában tizenötezer a szarvasmarha s kilenc ménesben négyezer a ló. Ez az igazi lábón járó kincs, melynek őrzését 260 pásztorra bízták.

A hortobágyi pásztor-nép kora tavasszal már künn van a pusztán s csak a tél viszi el onnan a gazdák tanyáira. A kényelem előttük ismeretlen, legtöbbször a pusztája föld a derekaljuk, csillagos ég a takarójuk. Mértékletes emberek, erős, jó táplálékkal élnek, bort ritkán isznak, a pálinka nem mérgezte meg vérüket, s ereikben egészséges a vérnek minden cseppje.

Sok tudomány nem feszíti a koponyájukat, de azért írni-olvasni mind tudnak, a jó könyveket szeretik olvasni, a lelkükben magára terem a dal és a nóta. A rászorult embert szívesen segítik s az idegen iránt barátságosak. A pásztor-nép hajléka a karám: fecskerakású fal, nádfödél, kívül kirugó eresze, ez előtt a polcra elrakva egész hétre való kenyér s nagy fabödönökben az étel, melyet a csikósnak, gulyásnak a városban lakó felesége hoz ki vasárnaponként. A karámon kívül ott van a hármasszárnyú szélfogó, ami a juhászoknál nádból készült karám, vagy ahogy ők nevezik, cserény, a csikósnak erős deszkapalánk. Ide menekülnek az állatok, amikor a pusztán végigseper a zivatar, mely, ha szabadban lép meg a ménest, néha a Tiszáig is elveri.

Kiegészíti a képet a csodakút, melynek több ölnyi széles és hosszú, tölgyfácölöpökkel kibélelt medréből a roppant hosszú vályuba merítik két-három gemes kutágasra akasztott vederral, ezernyi állat számára délben, este a vizet a

bojtárok.

Érdekes látványa a Hortobágy-nak a déli-báb, mely nyáron minden derült napon űzi tűndér-játékát. Lávol álló templom tornya megkettőzve látszik, máskor meg egymás fölött legelnek a levegőben a ménesek s a legtöbbször úgy tetszik, hogy faluk és városok övezik a pusztát. S amint közeledik a nap a föld felé, úgy tetszik, hogy egy káprázatos tenger nyeli el rendre az egész világot.

De legfőlségesebb látvány a nyári napfelkelte a pusztán. Aki ebben gyönyörködni akar, annak első hajnalpercenéskor már künn kell lenni a pusztán. A végtelen messzeségben, amennyire a szem ellát, nincs egy halom, egy élő fa, egy karám, vagy kutgém, ami irányt mutathatna. Semmi élő állat, csak a csillagos ég és a pázsittal bevont sík mező. Csak a pacsirta dala zavarja a csendet, mely hajnalban kezd a dalolást s egész nap zengi ödes dalát.

Végre kelet felől világosodik. Az első percben egy csorda nagyságu tüzhalom tolakodik elő a sötét látóhatárból s a másik percben hegyesre esucorodik, mint egy gula, a változatok alatti semmi fény sincs s szabad szemmel is bele lehet nézni. Ezt a szép tüneményt a hajnal délibábjának is lehetne nevezni.

Mikor aztán szétlöveli sugarait a már fennragyogó nap, egyszerre talpraáll a rengeteg állatsereg s indul a kolompós vezetése mellett a zöld mezőnek. A folytonos bömbölés elvegyül a kolompok hangjával s az ember lelke megtelik a legszebb lelki béke muzsikájával.

Ez a lelki béke adja a dalt a pásztor ajkára, mely a földön csak honszerelemről és szabadságról regél.

A róka meg a pacsirta.

Apró unokáinak meséli: ELEK NACYAPÓ.

Volt egyszer egy róka, meg egy pacsirta. A pacsirtának nem volt földje, de volt a rókának. Ide, a róka földjére rakott fészket a pacsirta. Itt élt a fiaeskáival.

Azt mondja egyszer a róka a pacsirtának: — Hallod-e, pacsirta, adj nekem egy kis pacsirtát, mert különben felszántom a földet!

Hej, Istenem! Megijedt a pacsirta. Mi lesz az ő fiaeskáival, ha a róka felszántja a földet? Hová rakja majd a fészket?

Majd megszakadt a szíve, de mégis odaadta a rókának az egyik fiaeskáját.

Hiszen, ha ezzel megelégedett volna róka koma! Dehogy elégedett meg! Másnap megint

elment a pacsirtához s mondta neki:

— Hallod-e, pacsirta, adj nekem kis pacsirtát, mert különben felszántom a földet!

Búsult a szegény pacsirta, majd megszakadt a szive, de mit tehetett egyebet? A másik fiaeskáját is odaadta róka komának. Akkor aztán a szegény pacsirta felszállott egy kórára, ott elkezdett sirni. Hej, de keservesen sirt.

Meghallotta egy kis kutyácska a pacsirta keserves sirását, odament hozzá s kérdezte tőle:

— Miért sírsz oly keservesen, kis pacsirta?

— Hogyne sírnék, kis kutyácskám, mikor a róka megette két szép fiaeskámat?

— No, hallod, — mondta a kis kutyácska — elég nagy bolond voltál, hogy odaadtad. Ha még egyszer eljön róka koma s azzal fenyeget, hogy felszántja a földet, mondjad neki: hát csak szánt-sad, ha van ekéd!

Másnap megint eljött róka koma a pacsirtához s mondta:

— Hallod-e, pacsirta, adj egy kis pacsirtát, mert különben mindjárt felszántom a földet!

Abból ugyan nem eszel, felelt a kis pacsirta, — Szántsd fel, ha van ekéd!

— Hiszen, várj csak, mindjárt felszántom, — fenyegetődzött róka koma.

Mind gondolt, mit nem róka koma, a négy folyton kiabált: gyi, te, gyi! gyi te, gyi!

Na, nem sokáig kapargált, nem sokáig kiabált! A kis kutyéska meghallotta a kiabálást, s uccu! szaladt a földre, hogy megfogja róka

komát. Az ám, de róka koma észrevette a kis kutyácskát s úgy elszaladt, mint a szél. Meg sem állott, míg egy likhoz nem ért. Beszaladt a likba, úgy menekült meg a kis kutyácskától. Ott, a likban aztán elkezdett hálálkodni róka koma. Először a szemének hálálkodott:

— Oh, két szép szemem! Milyen jól tudtál vigyázni! Te láttad meg a likat!

— Akkor a két első lábának hálálkodott:

— Oh, édes két első lábam! Be jól szaladtál! Lám, nem ért utól a kis kutyácska!

Most meg a két hátulsó lábának hálálkodott:

— Oh, édes két hátulsó lábam! Be jól rugtad a port! Lám, lám, nem tudott meglátni a kis kutyácska.

Hanem a farkával nem volt ám megalégedve róka koma. Visszafordult a farkának s úgy szidta:

— No, te hitvány lombos farkam! Te mindig hátrafelé huztál! Szinte utolért miattad a kis kutyácska. De nem is lesz helyed itt a likban. Kidoblak innen!

Ahogy ezt mondta, ki is dugta a farkát. Hiszen, csak ez kellett a kis kutyácskának! Ott leskelődött a lik mellett s hamma! megfogta a róka koma farkát, kihuzta ökelmét s szétszaggatta. Tudom, nem evett több pacsirtát!

Igy volt, vége volt, mese volt!

(Kisbaczon.)

Jó ötlet.

Magdi sika 20 leut kapott a papájától. Arra a kérdésre, hogy mit csinál a pénzzel, ezt felelte:

— Veszek érte egy erszényt és beleteszem.

Pályaválasztás.

A kis Lacitól azt kérdi egy vendégbácsi:

— Mi leszel, kis Laci, ha megnősz? Azt feleli Laci:

— Vendég, mert az minden jót kap és semmit sem csinál.

(Vulkán.)

Markovits Edith,

Mikor lesz eső?

Írta: HOITSY PÁL.

Nemcsak érdekes, hanem fontos kérdés is ez: mikor lesz eső? Gazda, iparos, kereskedő egyaránt szeretné ezt tudni jó előre, hogy ahhoz alkalmazkodják munkájában.

Ezt a kérdést nem most halljuk először. Századokon, ezredeken keresztül törték ezen a fejüket az emberek, mert mindenki bizonyosan szeretne volna tudni: mikor lesz eső?

Az emberek közt az időjósok számával csak az orvosok száma vetekedik. Hisz ismeretes az arab rege, mely elmondja, hogy egy arab kiült a kapuba s keservesen jajgatott a fogfájása miatt. Persze, hogy minden arra jövő tanácsolt valamit s végre is bebizonyította az arab, hogy minden ember — orvos.

Igy vagyunk az időjósokkal is. Mindenkinek van valami csalhatatlan barométriája. Egyik mondja: „Eső lesz, mert a nap fellegben ment le.” Másik mondja: „A fecske alant repül, eső lesz”. A harmadik és a többi a hold udvarából, a visszasüítő napról, a macska játékaról, a szamár ordításáról, a béka kurortyolásából, a sótartó nedvességéből, a csikók nyargalásából, a hegyet borító ködből s a jó Isten tudja még miről, bizonyosan tudja, hogy másnap eső lesz. És ha kifogy még a tyúkszemés, a csuzos láb jóslatából is, akkor ott a kalendárium, ebbe már okos emberek írták meg, hogy mikor lesz eső? Azt, hogy százszor csalódik, nem bánja, százegyszer eltalálja valamelyik és hiszen újra.

Pedig ezeknek édes-kevés köze van a másnapi időhöz. Az igaz, hogy ezeket a tünetenyeket a levegő változása okozza nagyrésztben, de csak a figyelés pillanatára vonatkoznak s a következő napig ez az állítás sokszor megváltozhat még. Ezekre nem bízhatjuk magunkat, tehát más uton kell kutatnunk: mikor lesz eső?

A természetben arra tanított, hogy a természetben minden öröktörvények szerint történik. Ezek a törvények soha meg nem változnak, ezek az idő végtelenéig ugyanazok. És ha ez a feltevésünk igazságnak bizonyult mindenben, állani fog e kérdésre nyert feleletnél is: mikor lesz eső?

Vizsgáljuk tehát mi is: mikor lesz eső? Legelőbb is az a kérdés merül fel: miből lesz az eső? A felelet egyszerű: a levegőben összegyűlt és lehűlt vízpárákból. A föld színén a tenger, a pára nem látszik, hűvösebb levegőben már látszik, hideg levegőben vízseppé változik, vagy

megfagy. A vízseppet a levegő nem bírja el, lecsik a földre. Így keletkezik eső.

Erre könnyű most a feleletet, de hát előttünk az a nagy kérdés áll most: mikor lesz eső? Amikor erre bizonyosan meg tudunk felelni, akkor óriást haladtunk.

A szigetek és forróöv lakói ezen nem törnek a fejüket. Náluk ezt olyan pontosan tudják, akár csak az ebéd idejét. És ehhez előre alkalmazkodnak. Természetes dolog, hogy az eső órájára senki sem tervez ott sétát.

De nem tudjuk mi, a mérsékelt földöv lakói, nálunk a szabályt megtalálni nehezebb dolog. Készítettek erre különféle eszközöket is, ilyen volt a többek között a légsulymérő. Ezzel pontosan meg lehetett állapítani, hogy a levegőben mennyi a vízpára, szóval a nedvesség. Ennek az alapján készítettek olyan eszközt is, mire a nedvesség fokához mérten ráírták: „száraz idő”, „széles idő”, „eső”, „zápor”, stb. A mutató végezte munkáját és sok szép derült napon mutatta már az esőt, sok esős napon a száraz időt. Tehát ez a gép sem felel meg pontosan a kérdésre: mikor lesz eső?

Ez a tapasztalat aztán megtanította a tudósokat, hogy ha erre a kérdésre meg akarnak felelni, nem elég csak a levegőt vizsgálni. Ismerni kell mindent, ami az esőt létrehozza. Látjuk, hogy a vízpárát szárnyára veszi a szél, tehát vizsgálni kell a szelet, annak irányát, hőjét.

A levegőben a párából köd, a ködből felhő lesz, tehát ismerni kell a felhők képződését, alakját, járását és ismernünk kell a levegő nyomását. És ha tudjuk, hogy a vizsgálódás pillanatában másutt milyen idő van, biztosan jóslhatunk.

Bár az időjósást a tudósok ma elvégzik és a jóslat minden újságban benne van, mégis szükséges legalább nagyjában megtekinteni azokat a módokat, melyekkel dolgoznak. Mindenekelőtt ismerjük meg a felleget. Ez magában egy egész tudomány.

Nyárban, különösen déltájban, láthatók az égen sajátos körvonalú, gömbölyded, fürtös, egymás fölé tornyosuló fellegcsoportok. Ezek a fürtös fellegek. Színök a szürkétől a fénylő fehérig változik. Sokszor napokon keresztül lát az égen s mintha mozdulatlanok volnának, úgy annak a vidéknek a vízpáráiból lesznek, amely

állanak ott. A firtös fellegek rendszeren csak annak a vidéknek vízpáráiból lesznek, amely fölött állanak. És mihelyt a párolgás megszűnik, vagy a nap leáldozik, el is oszlanak. Az ilyen felleg a száraz időnek a jele és abból eső nem is lesz soha.

Nem ilyen a réteges felleg. Már a képződése is más ennek. Ez már melegebb vidékről jő hozzánk. A réteges fellegben sok a vízgőz, ezt mind magában tartani képtelen, bevonja az egész égboltozatot s ha a levegő elég hűvös, a párák esőcseppekké alakulnak s bőségesen omlik belőle az eső vagy a hó.

Vannak felette magasan járó fellegek, ezeket a tudósok cirrus-fellegeknek nevezik. Ezek közé tartozik a báránypelleg is. Ezt a magyar nevet azért kapta, mert az égen rendszeren úgy állanak, mintha egy nagy legelőt ellepő juhnyáját látnánk.

A fellegek alakjából is lehet időt jósolni, de ez legfeljebb egy-két órával előzheti meg a tüncményt s így annak gyakorlati haszna nem lehet. Hogy jóslásunknak a gyakorlati életben is hasznát vehessük, akkor azt legalább egy egész nappal korábban kell tudni.

Ezt is megtudják tenni a tudósok. A föld különböző pontjain figyelik az időjárást s ezt minden ilyen figyelő állomás naponként megtelegrafálja a másiknak. Az állomásokon dolgozó tudósok most összehasonlítják a más helyről kapott értesítést a saját tapasztalataikkal s ha elég pontosak az adatok, ritka dolog, hogy jóslásuk nem telik be.

A ilyen jósló állomások között első helyen áll az amerikai. Itt a lehető legkisebb területre vonatkozólag meg tudják pontosan mondani az időt. Es ez a pontosság olyan, hogy például száz jóslás közül nyolevanhatszor egészen pontosan, nyoleszor csak félig-meddig teljesedett be. Csűpán öt jóslás tévedett. Az amerikai gazdák áldották is ezért ezt az állomást, mert csűpán a gyapottermelőket 4 millió dollár kártól mentette meg. Európa országai is nyomon követik Amerikát s ezek között Magyarország sem áll utolsó helyen.

Az időjósolás tudománya még nagyon fiatal, alig félszáz éves és már eddig is sokra haladt. Most már két-három nappal előre tudhatjuk: mikor lesz eső? és így természetes, minden munkánkat ehhez alkalmazhatjuk. Ez még kevés, de remélhetjük, hogy a tudósok fáradsága majd elvezet többre is. Eljön az idő, midőn hetekkel, sőt hónapokkal előre tudhatjuk, hol, mikor, a napnak melyik órájában milyen idő lesz.

És ekkor az ember küzdelme a nagy természettel nem lesz kiszámíthatatlan szerencsejáték. Hatalmába kerül egészen a föld termő ereje, ismerni fogja a jövőt és ismerni fogja a természeti viszonyokat is, amelyek előre pontosan meghatározható időben be fognak következni.

Ekkor az ember aztán szorgalmának gyümölcsére is bizonyosan számíthat.

Isten segedelmével megéri ezt is, mert az időjósolás is olyan tudomány, amely az igazságot keresi, az igazság pedig mindenütt az emberek javára munkálkodik.

(Buda...)

A legszegényebb ember.

Isten egyik angyala egyszer leszállott az égből, s amint ment, mendegélt, találkozott egy emberrel. Rongyos volt a ruhája ennek az embernek, arca sápadt, szeme becsett: látszott, hogy rég nem evett.

Az angyal megszólította:

— Ki vagy te?

— Oh, én a világ legszegényebb embere vagyok.

— Jer, — mondá az angyal, — Ihol egy fasd fel a tövét, — s kezébe adott egy ást.

A szegény ember ásta, ásta a földet s egyszerre csak megcsendült az ásó: únc, egy fazék volt a gödörben.

— Vedd ki, — mondá az angyal.

Kivette. A fazék színarannyal volt tele.

— Na, jó ember, vidd haza, — mondá az angyal. Tied a fazék s ami benne van.

— Oh, mivel érdeklém meg ezt a nagy jósgot? — kérdezte a szegény ember könnybe borult szemmel. — Mondjad, ki vagy te?

Felelt az angyal:

— Én Isten angyala vagyok. Tudd meg, hogy Istennek a legszegényebb ember a legkedvesebb.

Ezt mondván, az angyal visszasanott az égből.

(Kisbaczon.)

B. E.

A márvány.

Tanító: Hol található a márvány?

Józsai: Az éjjeli szekrényen.

Elek nagyapó üzeni:

— Elek napján csakugy özlöltek hozzám a levelek és virágok. Minden levél, minden szál virág meleg szeretetről, páratlan ragaszkodásról beszélt — bizony, aligha van még ember kezek e világon, akinek oly sok ezren kívánnak hosszú életet, erőt, egészséget nagyok és kicsinyek, mint nekem. Ha semmi egyéb nem magyarázna, ez is magyarázza testemnek, lelkemnek ifjúságát, csodás nagy munkakedvemét. Ugy érzem, hogy még sokáig fogok mesélni nektek édes unokáim, mert kell, hogy meséljek, s hiszem erős hittel, hogy Isten meghallgatja gyermekszívetek jókívánságait. Áldjon meg a jó Isten, édes unokáim, áldja meg szüleiteket, akik emberfeletti áldozatot hoznak érettetek! — **Jodál Gábor, Lido-Velence.** Nem lehetsz elég hálás a te jó szüleidnek, hogy már láthatod Velencét, a csodaszép várost s fürödhetsz a tenger langyos vizében. Lesz majd miről beszámolj, mert amint leveledből látom, sorra járod és nézed Velence nevezetességeit. Ha még egyszer megnézed a Doge-palotát, nézd meg rajta azt a fejszobrot, mely Szent István király korából való s melyről már sokan mondják, hogy nagyapó csodálatosan hasoult hozzá. E szobor alatt „Turc” aláírás van. Ugyanis régen a magyarnak külföldön türk volt a neve. Szóval, akár hiszed, akár nem, nagyapó színmagyar, s látod, mégis nemcsak azt hirdeti, hogy a magyar szeresse a magyart, hanem ezt is: szeretni kell minden jó embert faji és felekezeti különbség nélkül, s a rossz embert is nem gyűlölni, de szánni kell. Jól esett olvasnom, hogy bár jól érzed magadat a Lidón, vágyódsz hazra: a pajtásaid meg a kertetek után. Remélem, ha hazajöttök, hamarosan ellátogattok Kishaczonba. — **Székely Piri, Nagybánya.** „Megtért” unokának írod magadat, mert bár egy éve vagy a Cimbora olvasója, most írsz először. Hát, ez aztán igazi megtérés! Nyolc oldalas levélben kérsz, hogy fogadjalak unokáim seregébe. Itt vagy, Piri, itt vagy, s hamarosan el sem eresztlek, oly kedves levelet írtál, sőt meg is kacagtattál a cica tréfával, amelynek Gerdenits néniék voltak a rendezői. Hát, csak írdál mennél szorgalmasabban, mert némi javulás ráfér az írásodra, bár feltűnő jó, ha arra gondolok, hogy még csak most végezted az első polgárit. — **Kilényi László, Arad.** Te is írsz a serkentésemre, amellyel, hogy élvezed a vakációt, olvasván Jókai Magyar Nábobját s játszván egy nagyváradi barátoddal. Hát csak olvas, játszál, írdál s majd számolj be a nagy vakációról. — **Csonka Irénke, Torda.** Másra sem, de read éppenséggel nem tudnék haragudni amiatt, hogy oly rég nem írtál nekem. Műszaki irodába jársz, ahol reggel nyolectól tizenkettőig, délután kettőtől hatig dol-

gozol. Otthon közimunkálsz, közben zongorára meg fogorvoshoz is kell járnod, valóban csodálom, hogy jutott időd ennek a levélnek a megírására, amelyben beszámolsz Péter Antalnak, a ref. Leányközépiskola nagyérdemű igazgatójának a 35 éves jubileumáról, s mellékeled azt az újságot is, amely részletesen leírja a jubileumot és az ezt követő majális, melyet az iskola javára rendeztek. Örömmel látom, hogy nagyszerűen sikerült a majális és sikerül felépíteni majd a tornatermet, amely nélkül nem adják meg az iskolának a nyilvánossági jogot. Valóban, minden dícséretet megérdemel a tordai közönség és az ünnepély főrendezője, Bethlen Mária grófnő, akiről azt írod, hogy amit egyszer vesz a kezébe, mindig jól sikerül. Mondanom se kell, hogy egyáltalán nem untatott a leveled, sőt ellenkezően. A te leveled mindig nagy öröm nekem, mert hiszen a Cimbora mellett serdültél nagy leánygyá, s lám, még mindig hü vagy hozzá, amiből nyilvánvaló, hogy te igazán érted, mit jelent ma Erdélyben ez az újság. — **Keserü Elvira, Piski.** Versben üdvözlöd nagyapót és én közlöm is az elejét, mely így szól:

Szeretet az én szárnyam,

A szívem, a lelkem.

Névnapjára köszöntöttem

Nagyapóka lelkem.

Tolmácsold kedves szüleidnek hálás üdvözléteket. — **König József, Temesvár.** A képrejtvényedről hiányzik a megfejtés. Szégyenkezve vallom be, hogy magam sem tudtam megfejteni. Levelednek az előfizetésre vonatkozó részét továbbítottam a kiadóhivatalnak. — **Rafael Klárka, Bölön, Háromszék megye.** Valóban, rég nem írtál, de eltaláltad, hogy én nem tudok haragudni. Elhiszem, hogy sokat kellett tanulnod a román gimnáziumban, s ha emellett zongorát is tanultál, nem igen juthatott idő a levélíráshoz. Örvendek, hogy hétről-hétre szebbnek és tartalmasabbnak találod a Cimborát s elolvassa anyukád is, akinek különösen a Mi újság rovat tetszik. Az nem lehetetlen, hogy egyszer Bölönön átutazom, s akkor, természetesen, meglátogatlak. A másik kívánságodat máris teljesítettem, remélem, megkaptad. Szüleidnek tolmácsold viszontüdvözléteket. — **Altmann Endre, Arad.** Megkaptam a rajzodat, s természetesen, résztveszel vele a pályázatban. A tussal való rajzolás nem okvetlenül szükséges. Kiki úgy rajzol, ahogy neki kellemesebb. Pénzt vagy postaüdvözléssel, vagy pénzes levélben kell küldeni, másként könnyen elvész. Az előfizetés lejártáról a kiadóba írdál értesít. — **Göger Lajos, Kolozsvár.** Leveledet továbbítottam a kiadóhivatalnak. — **Földes Imre, Szatmár.** Rég nem írtál, most is csak rejtvénymegfejtést küldesz. Remélem, helyreépítőd a mulasztást. — **Keserü Irénke, Piski.** Te is versben üdvözlöd nagyapót, amelyben azt kívánod, hogy nagyapót a jó Isten

tartsa sokáig, száztiz éves koráig. Tulságos sokat kívánsz, de természetesen jól esik, mert irántam való nagy szeretetre vall. — **Weisz Kató, Szilágysomlyó.** Éppen levélírást előttem tetted le a Csudalámpa c. meséskönyvet, aztán, ha megírtad a levelet, még nyaralni. Remélem, ott lesz idő bőven a levélíráshoz s majd résztveszel a beszámoló pályázatban is. Annak igen örvendek, hogy nem győződ eléggé csodálni a Cimborá tartalmasságát. — **Vasas Béla, Nagyvárad.** Jelesül végeztél a második osztályt, s most az egész szünidő alatt olvasod a te kedves Cimborát és azokat a könyveket, amelyeknek olvasását anyuka megengedi. Jól esik olvasnom, hogy anyukádnak gondja van arra, mit olvasol, vajha, minden anyu ezt eszelekedne. Ha a pályázatban részt akarsz venni, kívánatos, hogy természet után rajzolj. Azt igen helyesen teszed, hogy a szünidőben az olvasás mellett gyakorolod magad a hegedülésben is. Kedves szüleidnek tolmácsold hálás köszönetemet a jó kívánságokért. — **Péter Margit, Sepsiszentgyörgy.** Abban bizonyos voltam, hogy a vizsgád kitűnően sikerül, s bizonyos vagyok abban is, hogy sikerülni fog a felvételi vizsgád is az ötödik osztályba. Majd írd meg, hogy melyik gimnáziumba fogsz járni Kolozsvárra, hogy ha Kolozsvárra megyek, meglátogathassalak. — **Deák Tusi, Sepsiszentgyörgy.** Megkaptam a második leveledet is s meg a kirándulásról küldött levelezőlapodat is. Remélem, te is megkaptad az én levelezőlapomat. **Perint Mária, Szamosújvár.** Örvendek, hogy nagyon jól sikerült a vizsgád, de már annak nem örvendek, hogy nem elég jól telik a vakációd, minthogy a barátinóid elmentek nyaralni. Hát csak levelezzél sűrűn a barátinóiddal, közben olvassál jó könyveket, szép időben járj az uszodába, s ha Kolozsvárra is elvisz edesapád, akkor mégis jól fog eltelni a vakációd. Jól esett olvasnom, hogy bár többet nem jársz iskolába, s a jövő évben varrni tanulsz, járattni fogja anyukád a Cimborát. Kedves szüleidnek tolmácsold meleg üdvözlőmet. — **Benedek Bözsi és Klára, Bihar.** Mindakettő jeles eredménnyel vizsgáztatok Váradon a negyedik polgáriból, most már lesz időtök, hogy szorgalmasan írjatok nekem. Várom is a leveleteket, mert én ugyan jónak találok az írásotokat, de a jó írásra is ráfér a javulás, a szépülés, s ami igen fontos, a levélírással gyakoroljátok magatokat a fogalmazásban és a helyesírásban. Az unokák már itt vannak s magam is szeretném, ha ti is itt játszhatnátok a nagyapó kertjében. — **Székely György, Kassa.** Azért igazán nem haragszom, hogy most is beküldötted a rejtveny-megfejtéseket. Csak küldjed bátran minden héten és írogass levelet is, mert szeretem közelebből megismerni az én olvasóimat. — **Wolf Simonné, Kolozsvár.** A levelezőlapot továbbítottam a

kiadóhivatalnak. — **Berezky András, Egresztő.** Igen érdekes levelet írtál, s nagy komolyságra és olvasottságra vall, a meséről és a mondáról szóló fejtegetésed. A versed figyelemreméltó

Sorsát senki el nem kerülheti

Tafár mese.

Volt egyszer egy király. Ez a király, minden tudja, miért, megunta az életét, ott hagyta a palotáját, fölment egy rettentő magas, meredű sziklának a tetejére. Azzal a szándékkal ment, hogy leugorjék onnan, de amikor éppen ugrásra készült, leszállott az égből egy angyal, aki Istennek a küldöttje volt, megragadta a karját s megengedte, hogy meghaljon.

— Nesze, — mondá az angyal, — ihol egy darab gyémánt, nyeld le.

A király nem akarta lenyelni a gyémántot, de hát mégis csak lenyelte. Le kellett nyelnie, mert hát úgy volt ez elhatározva s megírva a Sors nagy könyvében...

Hát lenyelte a király a gyémántot s visszament a palotájába. Ahogy hazaért, azzal a kérdéssel fogadták a miniszterei, hogy mit adott neki az angyal.

— Mi közöttök ahhoz? — förmedt rájuk a király.

A miniszterek nem is faggatták tovább, de jött az ő jövődömondó embere s mit gondolt, mit nem, ugy arcul ütötte a királyt, hogy a gyémánt kirepült a száján, aztán felkapta a gyémántot s huss! elszaladt vele. Igen elszomorodott ezen a király, de ugy elszomorodott, ugy emésztette a bánat, hogy egy-két nap múltán egyet nagyot sóhajtott s meghalt.

Látjuk tehát hogy:

Amikor a király meg akart halni, nem halhatott meg.

Amikor a gyémántot nem akarta lenyelni, le kellett nyelnie.

Amikor a gyémántot szívesen megtartotta volna, elveszítette.

És amikor szívesen élt volna tovább, meg kellett halnia.

Szóval: sorsát senki el nem kerülheti...

(Kisbaczon)

E-ó.

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!
 A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyeztetve, a megfejtést követő hónap végén közlöm!
 A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Képrejtvény.

Beküldte: PÁLYI JÁNOS.

FOROG

Pótlórejtvény.

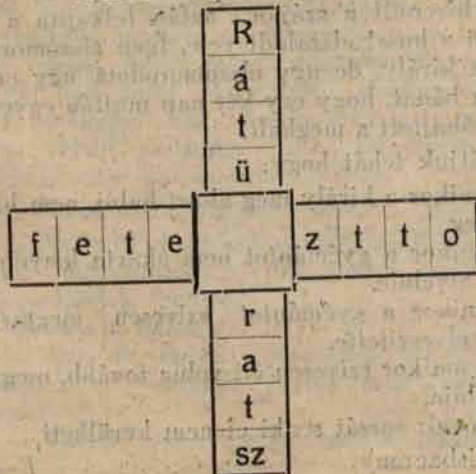
Beküldte: GYÖRGY GYÖZÖ.

— akány	arga	ajd
— kos	kra	ga
— éz	ál	ires
— ttó	des	dám
— ándor	— oli	uk
— lbert		
— sten		

Helyesen összerakva a kezdőbetűk egy régi magyar költő nevét adják.

Szélmalomrejtvény.

Beküldte: SZILÁGYI JÓZSEF.

A Cimbora könyvosztálya

A cserkészkönyvek új árai:

Farkas Gy.: Tábortűz üzen	á 15—	leu
Radványi K.: Horog István & Co	" 15—	"
Sztrilich—Mócsy: Cserkész segítségnyújtás	" 10—	"
Butyko: Törvénymagyarázat	" 15—	"
Scherer: Próbaidős cserkészkönyve	" 15—	"
Sztrilich—Mócsy: Tábortűz munkák	" 20—	"
Radványi K.: Napsugárlevonték	" 15—	"
Kovács D.: Ballag már	" 15—	"
Scherer: Cserkészek könyve	" 15—	"

A Magyar Ifjuság Könyvtára

Kellemes és szórakoztató olvasmánnyal kedveskedik az ifjuságnak. Köteteit azonban élvezettel olvashatják a felnőttek is. Olcsó pénzért nemes szórakozást találhat e kötetek olvasója, amikor ma az általános drágaság miatt a jó könyv ára is elérhetetlen magasságra hágott. Eddig a következő kötetek jelentek meg:

1. sz. Magyar elbeszélők, nyolc elbeszélés . . . . . ára lei 15—
- 2-3. sz. Benedek Elek: Gyermekszínház lei 25—
- 4-3. sz. A. Conan Doyle: Tűzkörtül 16. ténzlek . . . . . lei 25—

SAJTÓ ALATT:

6. sz. Bábjátékos Pali, Irla: Strom Tivadar.
7. sz. Li Fan bosszuja . . . . . Westermann F. P.
8. sz. Az egyszemű . . . . . May Károly.
- 9-10. sz. Robinson Crusoe . . . . . Defoe Dániel.

CIMBORA

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szerkesztőség:

Bajánii-Mici (Kisbaczon) u. p. Bajánii-Mare (Nagybaczon) Jud. Treiscaune (Háromszék-megye). E címre küldendők a „Cimbora” részére szánt kéziratok, az Elek Nagyapóhoz írott levelek és rejtvénymegfejtések.

Kiadóhivatal:

Salu-Mare (Szalmár) Str. Cuza Voda 4
 A kiadóhivatalhoz küldendők a „Cimbora” előfizetési bejelentései és díjai.

Előfizetési díjak:

Romániában évi 400 lei, negyedévenként 100 lei.
 Csehszlovákiában évi 80 csehszlovák korona, negyedévenként 20 csehszlovák korona.

Magyarországon évi 144.000 magyar korona, negyedévenként 36.000 magyar korona.

Ausztriában évi 112.000 osztrák korona, negyedévenként 28.000 osztrák korona.

Jugoszláviában évi 200, negyedévenként dinár.

Laptulajdonos: Szabadsajtó-könyvnyomda és Lapkiadó Rt.
 Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.

vadésereznye pirult a barna tölgyfák között, vérszínű lobogással lángolt fel egy-egy vadkörte, sárgán sapa- doztak a nyárfák. Csak az akácok maradtak meg zöl- den. Az ő levelük meg sem igen sárgul, meg sem igen fonnyad.

— Brumm-brumm, — dünnyögött Balambér — készül már az erdő téli takarója! Sündiszó koma talán már be is takaródzott vele; talán horkol is már vala- melyik fa alatt. Gyik urfit se igen látom többet az idén, csigapecsenyét is aligha eszem. Igaza volt édes- apámnak, jó lesz igyekezni, bizony nyomomban jár az ősz!

Felnézett az égre, jaj, szomoru szürke ott minden! Hull, hull a hideg eső, finom pára homályosítja el az ablaküveget. De azért mégis észrevette, hogy a szürke fellegek alatt nagy csapat gólya repül, az erdélyi hava- sok felé.

— Pá, pá, Gólya bácsik, Gólya nénik! — integetett utánnuk mosolyogva. — Szerencsés utat, boldog visz- szatérést!

Persze, a gólyák nem vették észre, ki utazik oda- lenn abban a füstölgő fekete kígyóban.

— No, majd alszom én is nemsokára! — vigasz- talta magát Balambér. — Amál jobban fog esni a téli nyugalom!

Szemes doktor összehajtogatta az ujságot és így szólt:

— Ne menjünk át az étkezőkocsiba egy kis pótre- gelire?

— Biz' az nem lesz rossz! — vélte Balambér.

Sohasem látta még, milyen az étkezőkocsi belül. Furta az oldalát a kíváncsiság, éhes is volt, szívesen vállalkozott a reggelire.

Az étkezőkocsiban kevesen voltak. Nehány ur ül- dögélt a kis asztalok körül. Szemes doktor és Balam- bér letelepedtek az egyik asztal mellé.

— No, Barlanghy ur, hát mit együnk? — kérdezte a doktor.

— Én bizony nem tudom, mit lehet itt kapni! — fe- lelt az urfi.

Szemes doktor odanyújtotta a esinos étlapot.

— Itt van ni, tessék válogatni!

Balambér nekifeküdt az étlapolvasásnak, Tóbiás pedig a pincérhez fordult:

ra. Ott aludt az öreg a barlangja előtt. Adám ur nagyot kiáltott:

— Koma, ihol a friss méz!

Felpattant az öreg tüstént, dörzsölgette szeméből az álmot. Mikor megpillantotta Barlanghyékat, örven- dezve kiáltott fel:

— Hisz' ez Barlanghy szomszéd, meg a fia! Hej, de megnőtt a kis Balambér!

Sokáig eldiskurált a két jó Larát. Adám ur elme- sélte kalandjaikat a Dütőhassal meg az aranykecskével, Bundás koma pedig elpanaszolta, milyen gyenge koszt- ja van mostanában.

— Igen, hallom, nem jó dolog most állami tisztvise- lőnek lenni! — bólogatott a tekintetes ur. — Miért is választotta kigyelmed ezt a rögzös pályát!

— Hej, itthagynám én örömet, de mihez kezdjek ilyen öreg fejjel!

Adám ur megígérte, hogy mihelyt haza érkezik, egy üveg mézet, meg egy láda almát küld a komájának.

A szomszédban báró sarkkőri és jégfalvi Jeges Or- bánék laktak, Barlanghyék távoli, előkelő rokonai. Itt is időztek egy keveset, majd tovább sétáltak.

Egyszer csak rámosolyog Balambérra egy vörösha- ju, keskenyarcú ur.

— Ah, jó napot kívánok, doktor uram! Meg sem is- meri a szegény embert!

Balambér elpirult örömeiben. Ime, ennyi ember előtt doktor urnak titulálták! Szívesen nyújtotta kezét a vörös urnak:

— Hogyne emlékezném, Csalóky ur! Sétálgat, sé- tálgat?

— Igen, kijöttem egy keveskét szórakozni! — Nem lenne szíves bemutatni a társainak?

Szemes doktor nem nagyon örült az ismeretségnek. Oda is sugott Balambérnak:

— Vigyázzon, Barlanghy ur, nehogy megint meg- csalják!

— Hogyne, persze, hogy vigyázzok! — gondolta Balambér. Adám ur is fogadkozott, hogy őt ugyan be- nem csapja többet senki.

— Meddig maradnak az urak Budapesten! — kér- dezte Csalóky a tekintetes urtól.

— Holnap reggel már utazunk. Én haza megyek, a fiam meg indul Franciaországba.

— Ej ha, Franciaországba megy az ifjú ur! — csodálkozott Csalóky Mátyás. — Akkor hát hálókocsiban fog utazni!

A tekintetes ur megmozgatta a körmeit. Engem be nem csapsz, koma! — gondolta. Aztán gunyosan megkérdezte:

— Milyen kocsit mond uraságod?

— Hálókocsit! — felelt Csalóky Mátyás.

— Valóságos hálókocsit! — nézett rá ferdén a tekintetes ur.

— Hát persze!

Püff, püff! A tekintetes ur ugyancsak porolta Csalóky Mátyás bundáját.

— Mást tartson az ur bolonddá, ne engem! — kiáltotta. — Azt hiszi, én is olyan számár vagyok, mint a fiam!?

Csalóky Mátyás ijgatótt, a járókelők odasiettek, szétválasztották a verekedőket.

— Mi az! Mi történt! — kérdezte Szemes Tóbiás a tekintetes urtól.

— Hát azt hiszi ez a Csalóky, hogy én még hálót sem láttam életemben! — dühöngött az öreg. — Csak tudom tán, hogy mi a háló! Avval halászni szoktak, 3 meg azt mondja, kocsi is van hálóból, oszt' a doktor ur abban fog utazni a fiammal!

— Hahaha! Hihhi! Kacagtak a körülállók, hogy a könnyük is csorgott.

— Az öreg azt hitte, hálóból van a hálókocsi!

Csalóky meg azt mondotta:

— Hja, nem messze esik az alma a fájától, de a fa sines messze az almájától!

Szörnyen röstellte a dolgot a tekintetes ur. Odalépett Csalóky Mátyás elé és bocsánatot kért heveskedéseért.

— Már látom, hogy uraságod szavahihető ember! — mondta szőgyenkezve.

Csalóky ur barátságosan elfogadta a tekintetes ur mancsát, de magában ezt gondolta:

— Várj csak, öreg Barlanghy Ádám, megtréfállak én még téged!

Egy fura emelvény körül sok gyermek álldogált. Mamát, papát beszélgettek.

— Mi történik itt, kérem? — kérdezte Balambér egyik papától.

Másnap reggel elbucszott egymástól a két Barlanghy. Az öreg vonatja a keleti pályaudvarról indult. Balambéréké pedig a déli vasut indulóházából. Ádám ur megköszönte Tóbiás doktornak a magyaros vendéglátást, kezet csókolt a háziasszonynak, megsimogatta a kis Ilonka arcát és megígérte, hogy mihamar hazaér, küld neki egy hordó finom tarlóvirág-mézet.

— Sok szépet láttam, sokat tapasztaltam most is kedves fővárosunkban — szólt búcsuzóul. Annak is örülök, hogy ezt a kis ólom-gombócot kidöngönyözték a bőröm alól. Egy szó mint száz, nem bántam meg, hogy utnak indultam, de mégis csak a mondó vagyok, hogy legjobb otthon! Kivált ilyen őszi időben, odahaza a helyes az öreg medvének! Igyekezz, fiam, te is mielőbb hazakerülni! No, megyek már! Minden jót, jó egészséget kívánok!

— Isten vele, Barlanghy bácsi! — kiáltott utánna a kis Ilonka. — Jövőre megint jöjjön el hozzánk!

— Eljövök, szentem, el! — brummogott Ádám ur a lépesőről.

Nemsokára Balambérék is felelhelődtek.

Hüvös, őszi reggel volt, szitált az eső, alig lézengett pár ember az uccákon. Átrobogtak az Erzsébet-hídon a Duna fölött s csakhamar bennültek a kényelmes vasuti kocsiban. Tóbiás doktor elmerült az ujságolvasásban. Balambér pedig pipára gyújtott és vigan pöfékelt.

Alig helyezkedtek el, már fütyöltek kinn a kalauzok. Felhangzott a vonatvezető trombitája és a vonat megindult. Kanyargott az erdős budai hegyek között, lágyan ringatta a bársonyülés Balambér urat. Az erdők már őszi pompájukban zizegtek odakünn; rózsáslevelű

nézett rá a tükörből, hogy még báró sarkkőri és iéfalvi Jeges Orbán rokon is megirigyelhette. Hej, ha valami szemrevaló Mackó kisasszony meglátja ezt az urfit, tudom, egyszeribe lángot vet a szive!

Boldogan bujt az ágyba a nagyreményü ifju. Az ébresztőórát maga mellé tette az éjjeliszekrényre és eloltotta a villamoslámpát.

— Doktor Balambér, vitéz keeskevadász és elefántlovag, holnap indulunk Franciaországba! — dörmögött meglegedetten. Avval fülére huzta a pavlancs és elaludt.

— Itt lehet felülni az elefánt hátára! — felelt a kérdező.

— Az elefánt hátára? Hát hol van az elefánt!

— Ott jön ni!

Odanézett Balambér, amerre mutatták. Csakugyan, lassan, himbálódzva esoszogott az emelvény felé az elefánt. A hátán jobbról-balról egy-egy pad, a padokon egész sereg gyerek. Az elefánt nyakán pedig a vezető kuporgott.

— Baby, Baby! — kiabáltak a várakozók.

Ez volt az elefánt neve.

Baby oda állt az emelvény mellé, a gyerekek leugráltak a padokról, helyükre mások kapaszkodtak fel. Ádám úrnak nagy kedve szottyant elefánton lovagolni Balambérnek nem kevésbé.

— Elbir-e engem az elefánt! — kérdezte a vezetőtől.

— Oh, akár tiz olyant is, mint kegyehmed! — felelt a vezető.

— No, akkor felülünk!

Felkapaszkodtak, Baby elindult és körülsétálta velük az állatkertet.

Az oroszlán előördította a feléségét, meg a kis oroszlanokat, mikor meglátta őket.

— Nézzétek, Barlanghy szolgám elefánton lovagol a fiával! — mutatta nekik.

Bundás koma utánuk kiáltott:

— Hej, zörgő-zörgő kolomp esengő, ne feledjék el vitéz elefánt lovagok szegény Bundás komát!

— Nem feledjük, nem! — integetett vissza Ádám ur.

A fákon azt csiripelték a verebek:

— Itt jön a vitéz keeskevadász, doktor Barlanghy Balambér az apjával, elefánthátán!

Amikor visszaértek, a gyerekek, a mamák, a papák megéljeneztek a két feketeképü, tenyeres-talpas utast:

— Éljen, éljen a vitéz keeskevadász! Éljen, éljen az öreg Barlanghy!

Tetszett az öreg urnak az ünnepeltetés, tetszett a séta az elefánt hátán.

— Derék egy jószág, felér tizenkét ökörrrel! — szóló Csalóky urhoz, amikor leszállottak. — Ugyan hol vehetnék egyet? Nagyon jól használhatnám a gazdaságomban!

— Drága ám ez nagyon! — felelt Csalóky.

Az öreg ur a mellére ütött.

— Lehet másnak, de nem Barlanghy Ádámnak!
Van itt pénz, nem úgy van nálunk, mint szegény helyen!

— Tudom, tudom! — hajlongott Csalóky. — De kigyelmed mégsem vásárolhat elefántot, mert közrendű embernek nem ad el az állatkert. Hanem tudok én valami jobbat.

— Mit tud, hadd halljam!

— Igen ám, de ez nagy titok. Hajoljon ide kigyelmed, hadd sugjam a fülébe!

Ádám ur odatartotta a fülét.

— Hát, — suttogta Csalóky — elefánttojást szerezzon kigyelmed. Az olcsóbb is, meg könnyebben haza jut vele!

— Micsoda? — bámult el a tekintetes ur. — Hát az elefánt tojásból kél ki?

Sehogysen akarta hinni, de eszébe jutott, hogy megjárta az imént a hitetlenkedéssel. Hátha megint kinevetik.

— Persze, hogy abból! — erősítette Csalóky. — Kigyelmed ezt sem tudta?

Az öreg ur most már egészen ellitte a dolgot. Röstelte, hogy megint elárulta a tudatlanságát.

— Igaz ni, most már jut eszembe. Láttam is már olyan elefánt tojást. De hol lehet azt kapni?

— Majd szerzek én! — ajánkozott Csalóky Mátyás. — Adjon ide kigyelmed százezer koronát, oszt hazamenet megveszem. De azt titokban kell ám tartani, mert ha a fináncok észreveszik, megbüntetik Barlanghy uramat és elkobozzák a tojást.

— Attól ne féljen! — legyintett a tekintetes ur. — Hanem mit csináljak a tojással?

— Hát ki kell költeni! — nevetett Csalóky Mátyás. — Hazaviszi kigyelmed, ráül, aztán kerek egy hónapig nem mozdul róla. Mert ez olyan, hogy percig sem szabad odahagyni, ha költeni kezdték. Akkor kihül és elpusztul benne a kis elefánt. De ha ügyel Barlanghy uram, majd meglátja, egy hónap mulva milyen csinos kis elefántborjú fog benne csiripelni.

— Csiripelni! — bámult el újra a tekintetes ur. — Az elefánt csiripel?

— De még hogy! — lóditotta Csalóky. — A szomszédban is meghallják majd, olyan erős a hangja!

Öreg Barlanghy összedörzsölte a manesait.

— Irgem-mirgem, alig várom már, hogy ráúthessék arra a tojásra!

Menten odaadta Csalóky urnak a pénzt és hirtelen nagyon mehetnékie támadt. Szemes Tóbiás hiába csalogatta, nem akart leülni a kávéház előtt, ahol pedig gyönyörűséges zene játszott.

— Fáraod vagyok, korán kell kelniük holnap, inkább menjünk haza!

A doktor ur, természetesen, nem ellenkezett. Hazafelé indultak s amint kiléptek a kapun, Balambér azt mondta:

— Édes apám, ne villamoson menjünk haza, hanem az ajtóbúzőn!

— Micsodán? — kacagott a tekintetes ur. — Ajtóbúzőn? Nem ajtóbúz az, te félnadrág, hanem ántibusz!

— Sem egyik, sem másik — szolt Szemes doktor — hanem autóbusz. Azt jelenti, hogy automobil-omnibusz, vagyis magától járó társaskocsi.

— Én pedig nem megyek sem ajtóbúzőn, sem társaskocsin, mert én gyalog megyek! — jelentette ki az öreg Barlanghy. Gyalog ám, mert Csalóky megígérte, hogy utközben átadja az elefánt-tojást.

Egyik üzletből csakugyan ki is hozott egy jókora esomagot.

— Itt van, bátyám uram! — szolt halkán. — Vigyázzon rá nagyon, össze ne törjön, észre ne vessék. Szerencés utat mindközönségesen mindkettőjüknek!

— Köszönöm uraságod sok szivességét — hálálkodott a tekintetes ur. — Ha meg nem sértem, meghálálom hazulról egy kis mézzel!

— Köszönöm, köszönöm! — hajlongott Csalóky. — A méztől eltiltott az orvos, csirkepecsenyét rendelt helyette.

— Az is akad az öreg Barlanghynál.

Csöndesen haza cammogtak most már és ágvba kerültek hamarosan. De Balambér meg nem állhatta, hogy fel ne próbálja az új ruhát, amit pontosan hazaküldött a szabó. Felhuzta a rövid bőrnadrágot, vastag harisnyát, hegymászó cipőt, felöltötte a zöld kabátot, aztán odaállt a nagy tükör elé. Fejébe csapta zergeszállás kis kalapját: eszemadta, olyan előkelő turista